

Sosyal Bilgilerde Edebi Ürünler ve Değerler Eğitimi: Küçük Prens Örneği¹

Literary Works and Values Education in the Social Studies: The Little Prince²

Önder ERYILMAZ^{ID}, Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Amasya/Türkiye,
onder.eryilmaz@amasya.edu.tr

Tuba ÇENGELCİ KÖSE^{ID}, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
Eskişehir/TÜRKİYE, tubacengerci@anadolu.edu.tr

Eryilmaz, Ö. ve Çengelci Köse, T. (2018). Sosyal bilgilerde edebi ürünler ve değerler eğitimi: Küçük Prens örneği, *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 9(1), 65-79.*

Geliş tarihi: 30.01.2018

Kabul tarihi: 08.03.2018

Yayımlanma tarihi: 09.03.2018

Öz. Değer eğitimi ailede başlayan çok boyutlu bir süreçtir. Eğitim kurumlarında ise değer eğitimi çeşitli dersler aracılığıyla devam etmektedir. Sosyal bilgiler eğitim kurumlarında değerler eğitiminde katkı sağlayan dersler arasında ön plana çıkmaktadır. Sosyal bilgiler dersinde değerlerin öğrencilere kazandırılmasında kullanılacak araçlardan biri edebi ürünlerdir. Bu araştırmanın amacı Küçük Prens adlı kitapta yer alan değerleri Sosyal Bilgiler bağlamında belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmış, verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre Küçük Prens adlı kitapta bilimsellik, estetik, çalışkanlık, yardımseverlik, saygı, duyarlılık, cesaret, vatanseverlik, arkadaşlık, adil olma, düzenli/temiz olma, sorumluluk, dürüstlük, sevgi, güç ve hazcılık temalarına ilişkin değerler yer almaktadır. Cesaret, arkadaşlık, düzenli/temiz olma, güç ve hazcılık teması dışındaki tüm değerlerin aynı zamanda 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda da yer aldığı ortaya çıkmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlardan hareketle Küçük Prens adlı öyküden Sosyal Bilgiler dersinde değerler eğitimi sürecinde yararlanılabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, Sosyal bilgiler, Küçük prens

Abstract. Values are the qualities which help individuals in the socialization process. Individuals need to internalize certain values in order to participate in social life. Literary works are one of the resources that social studies educators use in the teaching-learning process for values education in Social Studies Courses. Purpose of this study is to examine values in The Little Prince story which is very popular among children, youngsters and adults in the world. Document analysis, a qualitative research method, was conducted to determine the values outlined in 'The Little Prince' story. The results of the study reveal that the book examines being scientific, aesthetic, diligent, helpful, respectful, sensitive, courageous, patriotic, friendly, fair, clean and tidy, responsible, honest, loving, powerful, and hedonistic. It is noteworthy that the values stated in 'The Little Prince' also appear in the 2017 Social Studies Curriculum. It is determined that all of the values, except for courage, friendship, being clean and tidy, power and hedonism, are also stated in the 2017 Social Studies Education Curriculum. It can be said that 'The Little Prince' can be used as a resource in values education in Social Studies Courses.

Keywords: Values education, Social studies, The little prince

---

¹ Bu çalışma 6-8 Nisan 2017 tarihinde Antalya'da düzenlenen Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulan çalışmaya dayalı olarak hazırlanmıştır.

² This article is based on the study presented at the International Congress of Eurasian Social Sciences between 6 and 8 April, 2017.

SUMMARY

Introduction. The Social Studies Course aims to equip students with necessary qualities for their social lives. Values are one of these qualities which help individuals in the socialization process. Individuals need to internalize certain values in order to participate in social life. One the main purposes of the Social Studies Course is to teach students values in preparation for a future social life. Values education has a place in the 2017 Social Studies Curriculum. Justice, the unity of family, independence, peace, being scientific, diligence, solidarity, sensitivity, honesty, aesthetics, equality, freedom, respect, love, responsibility, saving, patriotism and helpfulness are values which are also stated in the 2017 Social Studies Curriculum. Literary works are one of the resources that social studies educators use in the teaching-learning process for values education in Social Studies Courses. Students encounter and explore a number of new values, embody these values through examining relationships between heroes and cases, interiorize them and decide on values which are reasonable for themselves. Certain literary works never lose their importance and always attract attention. 'The Little Prince' is one of these literary works. Although it was written in 1943, it still attracts considerable interest. In this regard, the aim of this study is to examine values portrayed in 'The Little Prince' story.

Method. Document analysis, a qualitative research method, was conducted to determine the values outlined in 'The Little Prince' story. 'The Little Prince', written by Antoine de Saint-Exupery in 1943, was used as a document in the study. A content analysis technique was used in the analysis process. In the scope of the content analysis, 'The Little Prince' was read by researchers in detail and findings were reached from the themes through line by line coding. A peer debriefing was applied for the authenticity of the study. Accordingly, 'The Little Prince' was analyzed by a researcher uninvolved in this study. Analyses conducted by both researchers were compared and discussed until consensus was reached.

Results. The results of the study reveal that the book examines being scientific, aesthetic, diligent, helpful, respectful, sensitive, courageous, patriotic, friendly, fair, clean and tidy, responsible, honest, loving, powerful, and hedonistic. It is noteworthy that the values stated in 'The Little Prince' also appear in the 2017 Social Studies Curriculum. It is determined that all of the values, except for courage, friendship, being clean and tidy, power and hedonism, are also stated in the 2017 Social Studies Education Curriculum.

Discussion. Being scientific, aesthetic, diligent, helpful, respectful, sensitive, courageous, patriotic, friendly, fair, clean and tidy, responsible, honest, loving, powerful, and hedonistic are found to be value themes in 'The Little Prince'. Zeytinoğlu (1979) shows that 'The Little Prince' includes friendship, love, happiness, having self-care as well as nature-care, responsibility and usefulness. Doğan (2016) states that scientific research on 'The Little Prince' shows that socialization of the individual and being happy in life are emphasized. In this respect, it can be seen that 'The Little Prince' contains values, such as respect, love, helpfulness, responsibility and sensitivity that facilitate adaptation to social life. Both the results of this study and other relevant studies show that there are basic values that individuals need to have in a personal and a social sense. As a result of the study, all of the values included in 'The Little Prince', except for courage, friendship, being clean and tidy, power and hedonism are also included in the 2017 Social Studies Education Curriculum. It can be said that 'The Little Prince' is a literary work that can be used in values education in Social Studies education. The findings of research considering the use of literary works in Social Studies courses are also supportive of the results of this study. Demir (2011) and Bacak (2008) conclude that using this story in Social Studies education is effective in the teaching of knowledge, skill and values to students.

Conclusion. Literary works do not only play a role in cognitive learning outcomes, but are also beneficial in values education. There are research studies in the literature which show that literary works play an important role in values education (Adler & Foster, 1997; Estes & Vasquez-Levy, 2001;

Tökel, 2008). Specifically, there is also research in the literature concerning the use of literary works in the process of values education in Social Studies education (Kim Suh & Traiger, 1999; Özer, 2016). In this study, it can be seen that 'The Little Prince' contains values that are stated in the literature and these same values appear in the 2017 Social Studies Curriculum. In this regard, it can be said that 'The Little Prince' can be used as a resource in values education in Social Studies Courses.

In the light of the results, the following is suggested:

- 'The Little Prince' can be used as a resource in social studies education for values education.
- Experimental research can be conducted regarding values education through the use of 'The Little Prince'.
- Activities can be developed for the use of 'The Little Prince' in values education in Social Studies Courses.

Giriş

Toplumsal yaşam, bireylerin birtakım bilgi, beceri ve değerlerle donanmış biçimde yetiştirilmesini gerekli kılmaktadır. Ailede başlayan ve daha sonra eğitim kurumlarında devam eden eğitim sürecinde bireyin içinde yaşadığı toplumun duyarlı ve etkin bir üyesi olması amaçlanmaktadır. Eğitim kurumlarında ilköğretim düzeyinde bu amaca hizmet eden derslerden biri kuşkusuz sosyal bilgiler dersidir. Sosyal bilgiler, "Değişen ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşeri bilimlerden alınan bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programı" (Öztürk, 2012, s.4) olarak tanımlanmaktadır. Amerikan Ulusal Sosyal Bilgiler Konseyi (NCSS) (1994) ise sosyal bilgileri, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumda, genç insanların bilgiye dayalı ve mantıklı karar alabilme yeteneklerini geliştirmede yardımcı olan bir ders olarak tanımlamıştır. Sosyal bilgiler dersi bireyin sosyal yaşamını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi için gerekli olan bir takım özelliklerin kazandırılmasının amaçlandığı derslerin başında gelmektedir. Bu özelliklerden biri de değerlerdir.

Bireylerin toplumsal yaşamdaki varlığını sürdürebilmesi için bir takım değerlere sahip olması gerekir. Değer eğitimi bireyin kişilik gelişimine katkıda bulunur ve bilginin yanı sıra sosyal sorumluluklarını da öğrenmesini kapsar. Değer eğitimi aracılığıyla bireyler sosyalleşmeyi ve kültürel anlamda aidiyet duyguna sahip olmayı öğrenirler (Ulusoy ve Arslan, 2014, s. 7). Bu kapsamda eğitim kurumlarında okutulan derslerde değer eğitimi önemli bir alanı oluşturmaktadır.

2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda değerler eğitimi "Öğretim Programı'nda Değerler Eğitimi" başlığı altında verilmiştir. Bu bölümde değerler eğitiminin Türk Milli Eğitim Sistemi'nin temel hedefleri arasında yer aldığı belirtilmiş, değerler eğitiminin öneminden söz edilmiştir. Programda değerler eğitiminin önemine ilişkin açıklamalara örnek olarak "Bu bağlamda değerlerin eğitim süreci içerisinde kazandırılması ve yeni nesillere aktarılması hedeflere ulaşmada ve kültürel devamlılık açısından da son derece önem taşımaktadır" ifadesi verilebilir (MEB, 2017, s.8). 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda 4. sınıftan 7. sınıf sonuna kadar öğrencilere kazandırılması amaçlanan 18 değerden söz edilmektedir. Bu 18 değer programda şu şekilde sıralanmaktadır (MEB, 2017):

Tablo 1

2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan değerler

Adalet	Çalışkanlık	Eşitlik	Tasarruf
Aile birliğine önem verme	Dayanışma	Özgürlük	Vatanseverlik
Bağımsızlık	Duyarlılık	Saygı	Yardımseverlik
Barış	Dürüstlük	Sevgi	
Bilimsellik	Estetik	Sorumluluk	

Tablo 1'de görüldüğü gibi 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer verilen değerler adalet, aile birliğine önem verme, bağımsızlık, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik ve yardımseverlik

biçimindedir. Sosyal bilgiler dersinde değer eğitiminde öğretmenlerin başvurması gereken kaynaklardan biri de edebi ürünlerdir. Edebi ürünler her şeyden önce bireyin kişilik gelişimine katkı sağlar. Edebi ürünlerin dünyasına giren birey, insanların çok çeşitli duyma, düşünme ve hareket etme örnekleriyle tanışır, kendini başkalarının yerine koyabilir, özdeşim kurma yeteneği oluşturur, farklılıklara saygı duyar, hoşgörü değerini geliştirir ve insanların değişik özelliklere sahip olabileceğini kavrar (Sucu, 2012, s. 44). Edebî eserler eleştirel okuma, rol oynama, eleştirel yazma, metin tamamlama ve tahminde bulunma gibi çeşitli öğretim teknikleri ile karakter ve değer eğitimin gerçekleştirilmesinde kullanılabilir (Karatay, 2011). Başka bir deyişle birey, edebi ürünler aracılığıyla bir takım değerlerle tanışır, süreçte tanıştığı değerleri keşfeder, kahramanlar veya olaylar arasında değerleri görerek somutlaştırır, içselleştirir ve kendi zihinsel süzgecinden geçirerek benimseyebileceği değerlere karar verir. Bu kapsamda bireylerin sözü edilen yararları kazanması için eğitim sürecinde de onların yaş düzeyine uygun edebi ürünlere mutlaka yer verilmelidir. Bu ürünlerden biri de Küçük Prens'tir.

Küçük Prens, hem ülkemizde hem de dünyada önemli bir edebi eser olarak görülmektedir. Küçük Prens 1943 yılında yazılmasına rağmen, günümüzde hala ilgi gören eserler arasındadır. Kitapta Afrika üzerinde yolculuk yaparken uçağının motorunun bozulması üzerine çöle zorunlu iniş yapması ile başlayan serüvende yazarın, çölün ortasında yapayalnızken karşılaştığı Küçük Prens'le olan birlikteliği anlatılmaktadır. Yazar, kitabın kahramanı olan Küçük Prens aracılığıyla insanların yanlışlarını ve büyüdükçe kaybettiklerini basit çocuk bakışıyla vurgular (Şişman, 2012, s. 297).

Alanyazında Küçük Prens ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, araştırmaların daha çok kitapta anlatılmak istenen konulara, hikâyede yer alan felsefi unsurlara, hikâyenin içeriğinin birtakım değişkenlere göre yorumlanmasına, kitabın fiziksel özelliklerine ve hikâye hakkındaki genel görüşlere ilişkin olduğu görülmektedir (Higgins, 1960; Heckel, 1974; Kantemir, 1984; Zeytinoğlu, 1979; Neydim, 2005; Özkaya, 2005; Çelik Şenyüz, 2006; Karakaya, 2006; Aytekin, 2007; Genç ve Yalınkılıç, 2011; Steadman, 2012; Şişman, 2012; Kranda Kapucuoğlu, 2015; Özer, 2016). İlgili araştırmalarda Küçük Prens hikâyesinin sadece çocuklar için değil, tüm insanlık için önemli değerler içerdiği üzerinde durulmuş ancak değerlerden yalnızca sevgi, arkadaşlık, sorumluluk gibi göze çarpan değerlerden bahsedilmiştir. Bu açıdan Küçük Prens'te hangi değerlerin yer aldığının belirlenmesi amacını taşıyan bu araştırma, alanyazında değinilen değerlerin dışında hangi değerlerin bulunduğu görülmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca Küçük Prens'te yer alan değerlerin belirlenmesinin Küçük Prens'in sosyal bilgiler eğitimi açısından değerlendirilmesine yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın temel amacı Küçük Prens kitabında yer alan değerlerin belirlenmesidir.

Yöntem

Bu araştırmada Küçük Prens'te yer alan değerlerin belirlenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen konuya ilişkin bilgiler içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu yöntem araştırmaya konu olan dokümandan araştırmanın amacı doğrultusunda anlamlar çıkarmak için kullanılmaktadır (Bowen, 2009). Araştırmada doküman olarak 1943 yılında Antoine de Saint-Exupery tarafından yazılan "Küçük Prens" (Saint-Exupery, 2016) adlı kitap ele alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Küçük Prens Türkiye'de birçok çevirmen tarafından çeşitli yayınevleri tarafından okuyuculara ulaştırılmıştır. Bu araştırmada Cemal Süreyya ve Tomris Uyar tarafından çevrilen ve Can Yayınları tarafından basılan Küçük Prens kitabı analiz edilmiştir. Cemal Süreyya ve Tomris Uyar'ın çevirisinin tercih edilmesinin nedeni Türk edebiyatında tanınan iki ünlü edebiyatçı olmaları ve okuyucular tarafından en çok tercih edilen Küçük Prens kitabının Can Yayınları tarafından basılan kitap olmasıdır. Araştırma kapsamında doküman incelemesi yöntemi doğrultusunda dokümana ulaşma, dokümanın

orijinalliğini kontrol etme, dokümanı kodlama ve dokümanın analizini yapma aşamaları (Merriam, 2009) izlenmiştir.

Verilerin Analizi

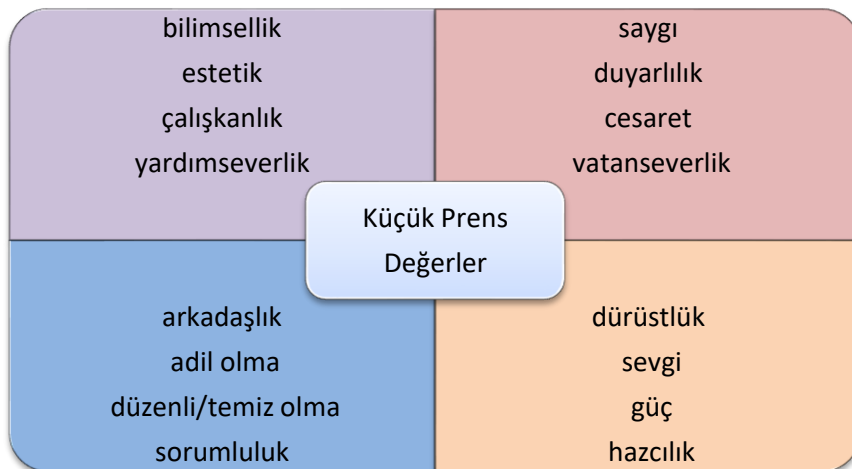
Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik ve yinelenebilir bir teknik biçiminde tanımlanmaktadır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2012). Bu araştırmada Küçük Prens kitabı araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmacılar tarafından ayrıntılı bir şekilde okunmuştur. Analiz sürecinde yapılandırılmış bir form kullanılmamış, metin içerisinde yer alan değerler doğrultusunda kodlama yapılmıştır. Metin yorumlanarak kodlara, kodlardan temalara, temalardan da bulgulara ulaşılmıştır.

İnandırıcılık

Araştırmanın inandırıcılığını arttırmak için, araştırma kapsamında analiz edilen doküman araştırmacılar dışındaki bir alan uzmanı tarafından analiz edilmiştir. Alan uzmanı lisansüstü eğitiminde değerler eğitimi dersi almış olup, sınıf eğitimi alanında doktora eğitimi görmektedir. Alan uzmanı tarafından gerçekleştirilen analiz ile araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen analiz karşılaştırılmış ancak analizlerin tümü üzerinde görüş birliğine varılamamıştır. Görüş birliğine varılamayan analizler araştırmacı tarafından, sosyal bilgiler eğitimi alanında başka bir alan uzmanına gösterilmiş ve bir takım tartışmalar sonunda görüş birliğine varılmıştır. Daha sonra araştırmacılar, sosyal bilgiler eğitimi alanındaki alan uzmanı ile yaptıkları tartışmaları, sınıf eğitimi alanında doktora eğitimi gören uzman ile birlikte tekrar tartışmışlar ve analizler üzerinde görüş birliğine varmışlardır. Uzman değerlendirmesi olarak adlandırılan bu yöntemde amaç, araştırmacıların verilerin analiz sürecinde farkında olmadan belli noktalara takılmalarının ve sonuç olarak araştırmacıların düşüncelerinin sınırlandırılmasının önüne geçmektir. Bu yol veri analizinin daha geniş bir yelpazede gerçekleştirme olanağı sağlamaktadır. (Lincoln ve Guba, 1985, s. 308-309; Li, 2004, s. 304-305; Lietz, Langer ve Furman, 2006).

Bulgular

Bu bölümde içerik analizi yoluyla Küçük Prens'te yer aldığı belirlene değerler sunulmuştur. Bu değerler Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Küçük Prens kitabında yer alan değerler

Şekil 1’de görüldüğü gibi Küçük Prens adlı kitapta toplam on altı değere yer verilmiştir. Bu değerler bilimsellik, estetik, çalışkanlık, yardımseverlik, saygı, duyarlılık, cesaret, vatanseverlik, arkadaşlık, adil olma, düzenli/temiz olma, sorumluluk, dürüstlük, sevgi, güç ve hazcılık biçimindedir. Bu bölümde değerlere kitapta nasıl yer verildiği doğrudan alıntılarla sunulmuştur.

Bilimsellik

Küçük Prens kitabının birinci bölümünde, hikâyenin ana kahramanlarından olan pilot, çocukluk zamanlarında kendisinin bir fil yutmuş boa yılanı çizdiğini, fakat kendisinden başka kimsenin bu resmi anlayamadığını ifade etmiştir. Başkalarının, kendisinin çizdiği resimde ne gördüklerini anlamak için de küçük bir deney yaparak bilimsel bir yöntemle başvurmuştur. Bu ifadeler şöyledir: “... Zekâsı azıcık parlak görünen birine rastladığımda yanımdan eksik etmediğim Resim No. – 1’i çıkarıyor, deneyimi uyguluyordum. Gerçekten kavrayışlı biri mi değil mi anlamaya çalışıyordum. Ama hepsinin verdiği karşılık birdi: “Şapka”...” (s. 10).

Hikâyenin dördüncü bölümünde ise vakti zamanında bir Türk’ün yeni bir gezegen bulduğunu ve bu bulduğu gezegenin de Küçük Prens’in geldiği gezegen olduğu anlatılır. Bu gezegeni bulan gökbilimcinin Avrupalı bilim adamlarının önüne keşfettiği gezegene ilişkin bir rapor sunduğu, eski Osmanlı kıyafetleri giydiği için Avrupalı bilim adamlarından oluşan jürinin gökbilimcinin raporunu önemsemediği ancak 1920’li yıllarda çıkan gökbilimcinin memleketinde çıkan bir yasayla herkesin Avrupalılar gibi giyinmeye başlaması, dolayısıyla bu gökbilimcinin de bu kez Avrupalılar gibi giyinip jüri karşısına çıktığı ve jürinin bu sefer gökbilimcinin keşfini onayladığı anlatılır. Bu bölümde de bilimsellik değerine ilişkin ifadeler rastlanmaktadır. Bu ifadeler şöyledir:

“... Çünkü Dünya, Jüpiter, Mars, Venüs adları verilen büyük gezegenlerin dışında daha yüzlerce gezegen bulunduğunu, bazılarının teleskopla bile güç görülecek kadar ufak olduğunu okumuştum. Gökbilimciler bunlardan birini buldular mı ad yerine bir numara takarlar. Sözelimi: “Astreoid 325” deyiverirler. Küçük Prens’in geldiği gezegenin “Astreoid B-612” olduğu konusunda yabana atılmayacak kanıtlarım var. Bu gezegeni bir zamanlar teleskopla ilk kez gören biri olmuş: 1909’da bir Türk gökbilimci. Bu konuda hazırladığı raporu Uluslararası Gökbilimciler Kurultay’ına sunmuş ama başında fes, ayağında şalvar var diye sözüne kulak asan olmamış. Büyükler böyledir işte. Bereket versin, Astreoid B-612’nin onurunu kurtarmak için dediği dedik bir Türk önderi tutmuş, bir yasa koymuş: Herkes bundan böyle Avrupalılar gibi giyinecek, uymayanlar ölüm cezasına çarptırılacak. 1920 yılında aynı gökbilimci bu kez çok şık giysiler içinde Kurultay’a gelmiş. Tabii bütün üyeler görüşüne katılmışlar...” (s. 19-20).

Hikâyenin onuncu bölümünde Küçük Prens’in uğradığı birinci astreoid ile ilgili diyaloglar vardır. Bu astreoid de yalnızca kendisi yaşayan ve kendisini otoriter hisseden bir kral vardır. Küçük Prens ile aralarında geçen diyaloglarda bilimsellik değerine ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Bu ifadeler şöyledir. “... İstediyim günbatımına kavuşacaksın. Bu konuyla ilgileneneğim. Ama yönetme biliminin yasaları gereğince koşulların uygun düşeceği bir zamanı kollayacağım...” (s. 47)

Hikâyenin on beşinci bölümünde de Küçük Prens’in uğradığı altınca gezendeki yaşlı coğrafyacı ile aralarında gerçekleşen diyaloglar anlatılır. Bu bölümde coğrafya bilimi ile ilgili bilgiler vardır.

“... - Coğrafyacım ben.

- Coğrafyacı ne demek?

- Coğrafyacı, denizlerin, ırmakların, kentlerin, dağların ve çöllerin yerlerini bilen bilgine denir...”

(s. 62).

Bunun yanı sıra coğrafya ile ilgili keşiflerin kanıt kullanıldığı zaman kabul edildiğine ilişkin ifadeler de bulunmaktadır. Bu ifadeler de şöyledir:

“... - Kaşifin dürüstlüğü ortaya çıkınca bu kez keşfi için bir soruşturma yapılır.

- Oraya mı gidiliyor?

- Yok canım, daha kolay var. Kâşiften kanıt göstermesi istenir. Söz gelimi büyük bir dağ keşfedilmişse oradan büyük kayalar söküp getirmesi gerekir...” (s. 64).

Küçük Prens hikayesinin genelinde bilimsellik değeri baskın olmamasına karşın, hikâyenin belli bölümlerinde öne çıktığı, özellikle kanıt kullanmaya vurgu yapılan bölümlerin olduğu görülmektedir.

Estetik

Küçük Prens kitabının ikinci bölümünde hikâyeyi kendi ağzından anlatan pilot, okuyucunun Küçük Prens'i zihninde canlandırması için Küçük Prens'in resmini çizmiştir ve resimle ilişkin yorumu şöyledir.

"... İşte sonradan başarabildiğim kadarıyla portresini yan sayfada sunuyorum. Kuşkusuz bizim resim sevimlilik yönünden modelinden kat kat aşağıdadır..."

Hikâyenin sekizinci bölümünde ise Küçük Prens'in, gezegenindeki çiçeğe karşı olan beğenisine ilişkin bir tasvir bulunmaktadır. Küçük Prens çiçeğinin güzelliğini şu şekilde tasvir etmiştir:

"... Koca bir tomurcuğun oluşmasına tanıklık eden Küçük Prens, bunda doğaüstü bir güzelliğin saklanmış olduğunu sezindi. Nedir ki çiçekcik, güzelliği için gerekli hazırlıkları yeşil odasının çatısı altında tamamlamakla yetiniyordu. Kılı kırk yarararak seçiyordu renklerini. Uslu uslu süsleniyordu. Taç yapraklarını teker teker takıştırıyordu. Öyle herkesin bildiği gelincikler gibi buruşuk giysilerle çıkmak istemiyordu ortalığa. Göz alıcı güzelliğini eksiksiz sunmak istiyordu..." (s.36).

Estetik, özellikle Küçük Prens'in gezegenindeki çiçeği ile olan ilişkisinin anlatıldığı bölümlerde kendisini göstermektedir. Küçük Prens, dünyaya uğradığında bile buradaki çiçekleri kendi gezegenindeki çiçeği ile kıyaslamakta ve hiçbir çiçeğin kendi çiçeği kadar güzel olmadığını vurgulamaktadır. Bu bağlamda kitapta estetik değerine vurgu yapıldığı söylenebilir.

Çalışkanlık

Kitabın beşinci bölümünde Küçük Prens'in gezegeninde her gün hiç yorulmadan yaptığı işler anlatılmakta ve Küçük Prens'in çalışkanlığına yer verilmektedir. Bu ifadeler şu şekildedir:

Küçük Prens, "Bu bir düzen meselesidir," demişti sonradan. "Sabahları kendinize çekidüzen verdikten sonra gezegeninize de aynı şekilde bir çekidüzen vermeniz gerekir. Hiç aksatmadan her gün bütün baobabları söküp atmalısınız; küçükken gülfidanlarından ayırt edilemeyen bu bitkilerin büyüyerek fark edildikleri anı bıkmadan izlemelisiniz. Oldukça sıkıcı bir iştir bu. Ama çok kolaydır." (s. 26-27).

Kitabın on üçüncü bölümünde de çalışkanlık değerine ilişkin ifadeler vardır. Küçük Prens bu bölümde dördüncü gezegene uğrar ve buradaki kişi abartılı bir şekilde çok çalışmaktadır. Aslında hikâyenin bu bölümünde gereğinden fazla çok çalışmanın anlamsız olduğu, dolayısıyla çok fazla çalışarak çalışkanlık yapmanın iyi bir şey olmadığı anlatılmaya çalışılmıştır. Bu ifadeler şöyledir:

"Elli dört yıldır bu gezegende oturuyorum, yalnız üç kez işime ara vermek zorunda kaldım. Yirmi iki yıl önce ne idüğü belirsiz biri gelmişti buraya, kopardığı yaygara ana tam dört tane toplama yanlığına patladı. On bir yıl önce romatizmalarım tutmuştu, bir de o zaman çalışmaya ara verdim. Yeterince hareket etmiyorum. Gezinecek vaktim yok. Ciddi bir adamım ben. Üçüncü kez de... Sen geldin işte. Ne diyordum, beş yüz bir milyon... (s. 55)

...

Çalışkanlık değeri, kitabın yalnızca bazı bölümlerinde vurgulanmaktadır. Ancak kitabın on üçüncü bölümünde hırslı bir şekilde çok çalışmanın oldukça anlamsız olduğu belirtilmektedir.

Yardımseverlik

Kitabın beşinci bölümünde Küçük Prens'in hikâyenin ana kahramanlarından pilota kendi gezegeni ile ilgili bilgiler verdiği sırada baobab ağaçlarının yarattığı tehlikeden söz etmiş ve pilot da çok az bilinen baobab ağaçlarını, diğer insanların iyiliğini düşünerek dikkat etmeleri için resmetmeye çalışmıştır. Bu ifadeler şöyledir:

"...Benim gibi öteden beri bir şey bilmeden tehlikeye sürünerek geçen dostlarımı uyarmak için bunca çalıştım, yaptım resmi. Bu yolla vermek istediğim öğüt zahmete değerdi doğrusu..." (s. 28).

Kitabın sekizinci bölümünde de yardımseverliğe ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Bölümün sonunda Küçük Prens, pilot ile çiçeği hakkında konuşurken ağlamaktadır. Pilot Küçük Prens'e yardım etmek ister ancak nasıl yardım edeceğini bilemez. Bu ifadeler şöyledir:

“... Ne diyeceğimi kestiremiyordum. Kendimi çok beceriksiz buluyordum. Ona nereden yaklaşılır, nasıl ulaşılır bilmiyordum... Ne kavranılmaz bir şey şu gözyaşı ülkesi...” (s. 35).

Kitabın on ikinci bölümünde Küçük Prens uğradığı üçüncü gezegende bir sarhoş ile karşılaşır ve Küçük Prens karşılaştığı bu kişiye içinde bulunduğu durumdan kurtarmak için yardım etmek ister. İfadeler şu şekildedir:

“... - Niçin içiyorsun?

-Unutmak için

Onun durumuna üzölmeye başlayan Küçük Prens:

-Neyi unutmak için? Diye sordu.

Sarhoş başını öne eğerek içini döktü:

-Utancımı unutmak için.

-Neden utanıyorsun?

Küçük Prens ona yardım etmek istiyordu. Ama sarhoş kesin bir sessizliğe gömölerek konuyu kapattı...” (s.53)

Kitabın on üçüncü bölümün sonlarında dördüncü gezegende karşılaştığı iş adamının meşguliyetini yardımseverlik açısından eleştiriyor Bu ifadeler şöyledir:

“... Her hafta süpürdüğüm üç tane yanardağım var. Sönmüş olanı bile süpürüyorum; ne olur ne olmaz. Bu yaptıklarımla yanardağlarıma ve çiçeğime yararlı oluyorum. Sense yıldızlar için yararlı değilsin...” (s. 58).

Yardımseverlik değeri, Küçük Prens kitabında, hikâye boyunca kendini hissettiren baskın değerlerden biridir. Bazı bölümlerde de özellikle ön plana çıkarılmıştır. Hikâyede hem pilotun hem de Küçük Prens’in yardımseverlik değerine sahip olduğu söylenebilir.

Saygı

Küçük Prens kitabında saygı değerinin hikâyenin genelinde vurgulandığı söylenebilir. Küçük Prens uğradığı gezegenlerdeki insanlar her ne kadar ona garip gelse de onlara saygı göstermeye dikkat etmiş ve onları üzmemeye çalışmıştır. Pilot da yine aynı şekilde Küçük Prens’e tüm düşünceleriyle, zayıflığıyla, farklılığıyla saygı göstermiş ve onu öyle kabul etmiştir. Bunların yanında hikâyenin onuncu bölümünde “otoriteye saygı”ya ilişkin ifadelerin olduğu görölmektedir. Bu bölümde Küçük Prens uğradığı ilk astreoid de yani gezegende bir kral ile karşılaşır ve kral Küçük Prens’ten otoritesine saygı gösterilmesini beklemektedir. Bu ifade şöyledir:

“...Küçük Prens sözlerini birbirine karıştırdı. Canı sıkılmışa benziyordu. Çünkü kralın asıl istediği otoritesine saygı gösterilmesiydi. Karşı gelinmesini hoş görmezdi. Mutlak bir kraldı...” (s. 44).

Duyarlılık

Küçük Prens adlı kitapta bulunan değerlerden biriside duyarlılıktır. Buradaki duyarlılık hassasiyet anlamındadır. Küçük Prens kitabının onuncu bölümünde uğradığı ilk gezegendeki kral ile vedalaşırken, kralın otoritesine saygı göstererek ve hassasiyetlerini göz önünde bulundurarak veda etmeye çalışmıştır. Bu ifadeler şöyledir:

“... Yol hazırlığını tamamlayan Küçük Prens yaşlı kralı incitmek istemiyordu. “Majesteleri elifi elifine uyulmasını istiyorlarsa akla yatkın bir buyruk versinler. Söz gelimi, bir dakika içinde buradan gitmemi buyursunlar. Sanırım koşullar uygundur...”” (s. 49).

Duyarlılık değeri de kitabın genelinde kendisini hissettiren değerler arasındadır. Özellikle pilotun, Küçük Prens’in hassas noktalarını bilerek hareket etmesi ve onu üzmemek için kurduğu cümlelerde kendisini göstermektedir. Örneğin kitabın yedinci bölümünün sonunda Küçük Prens, gezegenindeki çiçeğin, pilotun Küçük Prens için çizdiği koyun tarafından yenilebileceğini düşünürken ağladığı sırada pilot Küçük Prens’in üzüntüsüne bir çözüm bulma arayışına girmiştir. Bu ifadeler şöyledir:

“... Sevdiğin çiçeğe bir şey olmayacak. Bir tasma çizerim koyunun için. Çiçeğin için de bir çit çizerim. Sonra...

Ne diyeceğimi kestiremiyordum. Kendimi çok beceriksiz buluyordum. Ona nereden yaklaşılır, nasıl ulaşılır bilemiyordum..." (s. 35).

Cesaret

Kitabın sekizinci bölümünde cesaret değerine ilişkin söylemlere yer verilmektedir. Bu bölümde Küçük Prens'in gezegeninde yaşayan çiçek, ne kadar cesur olduğunu Küçük Prens'e anlatmaktadır. İfadeler şöyledir:

"... Ben kaplanlardan falan korkmam ama rüzgâr deyince iş değişir..."

Kitabın dokuzuncu bölümünde de Küçük Prens gezegeninde ayrılmadan önce çiçeği ile konuşur ve çiçek kendisini merak etmemesini yeteri kadar cesur olduğunu Küçük Prens'e anlatır. Bu ifadeler de şu şekildedir:

"... Kelebeklerin güzel olduğu öteden beri söylenir. Zaten başka kim gelir yanıma? Sen uzakta olacaksın. Büyük hayvanlara gelince hiç birinden korkmuyorum. Benim de pençelerim var..."

Küçük Prens'in çiçeğinin en belirgin özelliklerinden biri de cesarettir. Cesaret değeri de hikâyede genel olarak Küçük Prens'in gezegeninde bulunan çiçek ile kendini göstermektedir.

Vatanseverlik

Kitabın dokuzuncu bölümünde Küçük Prens'in çok sevdiği kendi gezegeninden ayrılmadan önce hissettiği duygulara yer verilmiştir. Bu ifadelerde Küçük Prens'in kendisini ait hissettiği bir yeri bırakıp gitmenin ne kadar zor olduğu anlatılmıştır. Bu ifadeler şöyledir:

"... Küçük Prens, son baobab sürgünlerini sökerken içlenmişti. Bir daha geri dönemeyeceğini sanıyordu. O sabah, bu gündelik işler ne kadar tatlı geliyordu. Çiçeği son bir kez sulayıp fanusu üstüne koyduğu sırada dokunsanız ağlayacak gibiydi..." (s. 40).

Kitabın onuncu bölümünde Küçük Prens, uğradığı ilk gezegende etrafı gözlemlerken, bulunduğu gezegen ile kendi gezegenini kıyaslamakta ve bunları düşünürken kendi gezegenin özlemine çekmektedir. İfadeler şu şekildedir:

"... Küçük Prens kralın gücüne hayran olmuştu. Kendinde de böyle bir güç olsaydı neler istemezdi. Önce aynı günde ve iskemlesini hiç kımlatmadan sadece kırk dört değil, belki yetmiş iki, hatta yüz, hatta hatta iki yüz kez günbatımı görmeyi buyururdu. Bırakıp geldiği küçük gezegenin anısı hüzün vermişti ona..." (s. 46)

Vatanseverlik değeri, genel olarak Küçük Prens'in gezegeninden ayrıldıktan sonra zaman zaman yaşadığı ve kendisini ait hissettiği yere duyduğu özlem anlarında kendini göstermektedir. Gezegenini ne kadar çok sevdiğini, gezegeninin kendisi için ne kadar değerli olduğunu gezegeninden ayrıldıktan sonra daha da fazla fark etmiştir.

Arkadaşlık

Küçük Prens kitabının dördüncü bölümünde pilot, Küçük Prens'i neden anlatmak istediğini açıklamaktadır. Açıklamalarında aynı zamanda arkadaşlığın önemine de vurgu yapmaktadır. Bu açıklamalar şöyledir:

"... Bu anıları kâğıda geçirene kadar az mı çektim. Arkadaşım koyununu alıp gideli altı yıl oluyor. Onu anlatmaya çalışmam unutmak istemeyişimdendir. İnsanın arkadaşını unutmaması ne acı. Kaldı ki arkadaşı olan kaç kişi var içimizde? Bir gün unutursam gözleri sayılardan başka bir şey görmeyen büyüklere dönerim..." (s. 23).

Kitabın yirmi dördüncü bölümünde Küçük Prens başından geçenleri pilota anlatırken de arkadaşlığın önemine dikkat çeker. Bu konuşmalar pilotun uçağını tamir ederken ve aynı zamanda Küçük Prens'in başından geçenleri dinlerken gerçekleşir. İfadeler şöyledir:

"... İnsan susuzluktan ölecek olsa bile bir dostu olması için serinletiyor. Sözelimi ben, bir tilki dostum var diye çok sevinçliyim..." (s. 88).

Kitabın yirmi altıncı bölümünde pilot Küçük Prens'in dünyadan ayrılacağını öğrendiğinde sevdiği bir arkadaşının gidişine üzülmekte ve hüzünlenmektedir. Bu ifadeler şöyledir:

"... Yeniden o çaresizlik duygusuyla buz gibi oldum. Bir daha görmezsem yapamam. Benim için de çölde bir kaynaktı gülüşü. "Küçük dostum," dedim. "Hadi bir daha gül de göreyim..." (s. 98).

"... Gece yıldızlara bakarsın. Benim ülkem o kadar küçük ki nerede olduğunu göremezsin bakınca. Ama böylesi daha iyi. Yıldızım herhangi bir yıldız olacak senin için. Böylece bütün yıldızları gözlemeyi seveceksin. Hepsi dostun olacak. Şimdi sana armağanını vermek sırası geldi.

Güldü yine.

"Küçük dostum, biricik küçük dostum! Bu gülüşü duymak öyle güzel ki!... (s. 99).

"... Hep dostum larak kalacaksın. Gülmek isteyeceksin benimle birlikte. Koşup pencereyi açacaksın. Gökyüzüne gülerek baktığını gören dostların şaşacaklar. Onlara diyeceksin ki, "Evet, ne olmuş, yıldızlara bakarken gülerim ben!" Seni deli sanacaklar başına çorap öreceğim bir güzel!.." (s. 100).

Arkadaşlık değeri, kitabın boyunca kendisini en çok hissettiren ve vurgu yapılan değerlerden birisidir. Özellikle hikâyenin son bölümlerinde yani Küçük Prens ile pilotun vedalaştığı bölümlerde kendisini daha fazla göstermektedir.

Adil Olma

Kitabın onuncu bölümünde, Küçük Prens'in uğradığı birinci gezegende bulunan kral, Küçük Prens'e otoritesine ilişkin bilgiler verirken, kendi otoritesinin dayandığı değerlerden birisinin de adil olma değeri olduğunu ima etmektedir. Bu ifadeler şöyledir:

"... Tamam herkesten verebileceği kadarını istemeliyiz. Otorite her şeyden önce sağduyuya dayanmalıdır. Sen kalkıp halkına, kendilerini deniz atmalarını buyurursan ihtilal çıkar. Benim verdiğim buyruklar akla yatkın oldukları için yerine getirilmelerini istemek hakkımdır..." (s. 47).

Adil olma değeri hikâyenin onuncu bölümünde, yani kralın bulunduğu gezegende öne çıkmaktadır. Buradaki kral mutlak gücü temsil etmektedir. Bu bölümde anlatılmak istenenlerden biri de, otorite sahibi her ne kadar mutlak bir güce de sahip olsa adil ve sağduyulu olmaya önem göstermelidir.

Düzenli/Temiz Olma

Kitabın dokuzuncu bölümünde Küçük Prens ayrılmadan önce bile kendi gezegenini temizlemek ve düzenlemek istemiştir. Bu ifadeler şu şekildedir:

"... Ayrılış sabahı gezegenini derleyip topladı. Yanardağlarının lavlarını büyük bir titizlikle süpürdü. Zaten püskürür halde iki yanardağı vardı; sabah kahvaltısını ısıtmaya yetiyor da artıyordu bunlar. Bir de sönmüş yanardağı vardı. Ama "ne olur ne olmaz" diyerek onu da süpürdü. Çünkü iyi temizlenmiş yanardağlar püskürmeden, yavaş ve düzenli bir şekilde yanar..." (s. 40).

Düzenli olma veya temiz olma değeri kitapta öne çıkan değerler arasında değildir. Ancak Küçük Prens'in özellikle gezegeninden ayrılmadan önce bile temizliğe ve düzenli olmaya önem göstermesi, Küçük Prens'in benimsediği değerlerden birisinin de düzenli ve temiz olma değeri olduğunu okuyucuya hissettirmektedir.

Sorumluluk

Kitabın on dördüncü bölümünde Küçük Prens beşinci kez başka bir gezegene uğramaktadır ve burada bir feneri yakıp söndüren bekçi ile karşılaşmaktadır. Bekçinin görevi zamanı geldiğinde feneri söndürmek ve yakmakla görevlidir ve işini büyük bir sorumluluk duygusuyla yapmaktadır. Küçük Prens bu yüzden daha önce uğradığı gezegenlerde karşılaştığı kişilere kıyasla, bu kişiyi kendisi dışında bir işle uğraştığı için daha çok sevdiğini ve arkadaş olabilecek bir insan olarak görmektedir. Bu ifadeler şöyledir:

"... - Günaydın. Feneri niçin söndürdün?

- Yönetmelik böyle. Günaydın.

- Nasıl?
  - Yönetmeliğe göre fenerimi söndürüyorum. İyi akşamlar.
- Feneri yeniden yaktı.
- Peki, neden yine yaktın?
  - Yönetmelik böyle.
  - Anlayamıyorum.
  - Anlayacak bir şey yok ki dedi bekçi. Yönetmelik, yönetmeliktir. Günaydın..." (s.

60).

Kitabın yirmi birinci bölümünde, Küçük Prens dünya da karşılaştığı tilki ile konuşmaktadır. Tilki ile vedalaşmadan önce tilki, Küçük Prens'e nasihatte bulunmaktadır. Bu nasihatte sorumluluk değeri belirgin bir şekilde görülmektedir. İfadeler şu şekildedir:

"... İnsanlar bu gerçeği unuttular, sen unutmamalısn. Evcilleştirdiğin şeyden her zaman sen sorumlusun. Gülünden sen sorumlusun..."

Küçük Prens unutmamak için tekrarladı. "Gülünden ben sorumluyum..." (s. 84-85).

Kitabın yirmi altıncı bölümünde Küçük Prens dünyadan ayrılmak üzereyken pilot ile vedalaşır. Küçük Prens ağlamaktadır ve gitmesi gerektiğini, gezegeninde sorumlu olduğu şeylerin olduğunu anlatmaktadır. Bu ifadeler şöyledir:

"... Biliyorsun bir çiçeğim var. Ondan ben sorumluyum. Öyle güçsüz, öyle saf ki! Hiçbir işe yaramayan dört dikeninden başka kendini savunacak silahı yok..." (s.103).

Sorumluluk değeri hikâyenin genelinde kendisini hissettiren ve bazı bölümlerde özellikle vurgulanan bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Küçük Prens'in benimsediği bir değer olarak gösterilmektedir. Ayrıca karşılaştığı tilki ve bekçinin de sorumluluk değerine önem verdiği görülmektedir.

Dürüstlük

Kitabın on beşinci bölümünde, Küçük Prens'in uğradığı altıncı gezegende karşılaştığı coğrafyacı, kâşifin en önemli özelliklerinden birisinin dürüstlük olması gerektiğini, kâşifin dürüstlüğünün neden önemli olduğunu Küçük Prens'e anlatmaktadır. Bu ifadeler şöyledir:

"... - Kâşifler ayağına gelirler. Onlara sorular yöneltir, yolculuk anılarını not eder. Bunlardan birinin anılarını ilginç görürse o kâşifin dürüstlüğü konusunda soruşturma yapar.

- Neden?

- Çünkü yalancı bir kâşif, coğrafya kitaplarının başına neler neler getirir..." (s. 64).

Dürüstlük değeri her ne kadar hikâyenin bir bölümünde özellikle vurgulansa da, gerek Küçük Prens'in kendisine yöneltilen sorulara doğru bir biçimde cevap verişinden, gerekse kendisinin karşılaştığı kişilerden aldığı yanıtlardan, dürüstlük değerinin hikâye boyunca hissettirilen değerler arasında olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Sevgi

Kitabın dokuzuncu bölümünde sevgi değerine ilişkin ifadeler göze çarpmaktadır. Bu bölümde Küçük Prens'in gezegenindeki çiçeği, Küçük Prens'e sevgisini anlatmaktadır. Bu ifadeler şöyledir:

"... Sevmez olur muyum seni, " dedi çiçek. "Sevgimi anlamadınsa suç bende. Hem ne nemi var. Ama sen de az alıklık etmedin. Hadi ama mutlu olmaya çalış. Şu fanus da kalsın. İstemiyorum artık..." (s. 42).

Kitabın yirmi birinci bölümünde Küçük Prens, dünyada karşılaştığı güller ile konuşurken aslında kendi gülünü ne kadar çok sevdiğini, biraz da özlem duygusuyla anlatmaktadır. İfadeler şu şekildedir:

"... Güzelsiniz ama boşsunuz diye ekledi. Kimse sizin içi canını vermez. Buradan geçen herhangi bir yolcu benim gülümün size benzediğini sansa bile o tek başına topunuzdan önemlidir. Çünkü üstünü fanusla örttüğüm odur, rüzgârdan koruduğum odur, kelebek olsunlar diye bıraktığımız birkaç tanenin dışında bütün tırtılları uğrunda öldürdüğüm odur. Yakınmasına, böbürlenmesine hatta susmasına kulak verdiğim odur. Çünkü benim gülümdür o..." (s. 84).

Kitabın yirmi altıncı bölümünde Küçük Prens, pilota bir şeyin güzel görülmesi için yalnızca gözle bakılmaması, aynı zamanda sevgi gibi bir takım içsel dinamiklerin de gerektiğini anlatmaktadır.

“... Gerçeğin mayası gözle görülmez dedi.

- Biliyorum.

- Çiçek için de bu böyledir. Bir yıldızda yaşayan çiçeği seversen geceleri gökyüzüne bakmak güzel gelir. Bütün yıldızlar çiçeğe durur.

- Biliyorum.

- Su için de öyle. Bana sunduğun su, o çıkırla o ip yüzünden müzik gibi gelmişti. Ne güzeldi değil mi?

- Güzeldi biliyorum...” (s. 98).

Sevgi değeri, hikâyenin bir çok bölümünde örtük bir şekilde okuyucuya kendini hissettirmekle birlikte bazı bölümlerinde açık bir şekilde vurgulanmıştır. Sevgi değerinin Küçük Prens hikâyesinin genel vurgularından biri olduğu söylenebilir.

Güç

Kitabın onuncu bölümünde Küçük Prens’in uğradığı ilk gezegende bulunan kralın sahip olduğu güce ilişkin açıklamalar bulunmaktadır. Bu açıklamalar şu şekildedir:

“... Kralın asıl istediği otoritesine saygı gösterilmesiydi. Karşı gelinmesini hoş görmezdi. Mutlak bir kraldı. Bunula birlikte, iyi bir adam olduğu için hep akla yakın buyruklar verirdi...” (s. 44).

“... - Yani yıldızlar da size boyun eğiyor?

- Ne sandın? Bir dediğimi iki etmezler. Kargaşaya izin vermeyen bir kralım ben.

Küçük Prens kralın gücüne hayran olmuştu. Kendinde de böyle bir güç olsaydı neler istemezdi...” (s. 46).

Kitabın bu bölümünde gösterilen abartılı güç, aslında insanoğlunun elde etmek istediği daha fazla güçlü olma, her şeyi kontrol edebilme çabasına getirilmiş bir eleştiri niteliğindedir. Küçük Prens’te kralın kendisini bu kadar güçlü hissetmesine bir türlü anlam verememiştir. Çünkü kral, gezegeninde kimse olmamasına karşın, kendisini yalnızca kendi gezegeni değil, görülen her şeye sahip olduğunu hisseden güçlü biri olarak görmektedir. Yukarıda verilen örnek alıntı saygı değerinde de otoriteye saygı bağlamında ele alınmıştır. Bu bağlamda kitapta güç değerinin otorite sahibi olma, diğer bireylerden saygı ve itibar görme beklentisi biçiminde ele alındığı söylenebilir.

Hazcılık

Kitabın yirmi dördüncü bölümünde pilot, Küçük Prens uykuya daldığında onu kollarına almış ve duyduğu mutluluğu ifade etmiştir. Bu ifadeler şu şekildedir:

“...Küçük Prens uykuya dalınca onu kollarıma alarak yola çıktım. Duygulanmış, coşmuştum. Kollarımda sırça bir hazine taşıyordum sanki. Sanki yeryüzünde ondan daha kolay örselenebilen bir nesne yoktu. Ay ışığında o solgun alnına, o yumulu gözlere, rüzgârda uçuşan o saçlara bakıyor, kendi kendime diyordum ki “Bu gördüğüm sadece kabuğu. İçinde gizlenen, gözle görülemez...” (s. 89-90).

Küçük Prens hikâyesinde hazcılığın genel olarak pilotun Küçük Prens’e duyduğu sevgi sonucu ulaştığı mutluluk ve hayattan tat alma olarak görüldüğü söylenebilir.

Tartışma ve Yorum

Araştırma sonuçlarına göre Küçük Prens adlı kitapta bilimsellik, estetik, çalışkanlık, yardımseverlik, saygı, duyarlılık, cesaret, vatanseverlik, arkadaşlık, adil olma, düzenli/temiz olma, sorumluluk, dürüstlük, sevgi, güç ve hazcılık değerleri yer almaktadır. Zeytinoğlu (1979) Küçük Prens’te dostluk, sevgi, mutluluk, doğaya ve kendine özen, sorumluluk ve yararlılık gibi temalara yer verildiğini belirtmektedir. Doğan (2016) ise Küçük Prens üzerinde yapılan bilimsel çalışmaların bu eserde bireyin

sosyalleşmesi ve hayatta mutlu olmasının vurgulandığını gösterdiğini belirtmektedir. Bu bakımdan Küçük Prens adlı kitabın öğrencilerin toplumsal yaşama uyumunu kolaylaştıracak saygı, sevgi, yardımseverlik, sorumluluk ve duyarlılık gibi değerleri içerdiği görülmektedir. Hem bu araştırmanın sonuçları hem de Küçük Prens’le ilgili alanyazında yapılan diğer çalışmaların sonuçları Küçük Prens adlı kitapta bireysel ve toplumsal anlamda bireyin sahip olması gereken temel değerlere yer verildiğini göstermektedir.

Alanyazında özellikle çocuk edebiyatı alanında yer alan kitaplara ilişkin gerçekleştirilen çalışmaların sonuçları da genel olarak bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Erdal (2009) çocuk edebiyatı kapsamı içinde ele alınabilecek kitaplarda çalışkanlık, iyilikseverlik, yardımlaşma, elindekilerin kıymetini bilme, söz dinleme, temiz olma ve hayvan sevgisinin çocuk kitaplarında en çok işlenen konular olduğunu belirtmektedir. Bu çalışmada da Erdal’ın (2009) bulgularıyla benzer biçimde Küçük Prens kitabında çalışkanlık, yardımseverlik, duyarlılık ile düzenli/temiz olma değerlerinin yer aldığı görülmüştür. Deveci ve diğerlerinin (2013) Dede Korkut Hikâyelerini değerler açısından inceledikleri çalışmalarında ortaya çıkan değerler arasında; aile birliğine önem verme, sevgi, dürüstlük, saygı, estetik, cesaret, onurlu olma, dayanışma, vatanseverlik, cömertlik ve merhamet yer almaktadır. Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlarla karşılaştırıldığında sevgi, saygı, estetik, cesaret, vatanseverlik ve dürüstlük değerlerinin her iki eserde de yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Belet Boyacı ve diğerlerinin (2017) Küçük Kara Balık kitabında yer alan değerleri inceledikleri çalışmalarında kitapta güç, başarı, hazcılık, uyarılım, güvenlik, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, uyma ve geleneksellik temalarında değerlere yer verildiği görülmüştür. Körükçü ve diğerleri (2016) resimli çocuk kitaplarını, Schwartz’ın değerler modeli doğrultusunda incelemiştir. Araştırma sonucunda, resimli çocuk kitaplarında en çok uyma, hazcılık, geleneksellik, iyilikseverlik, uyarılım ve evrensellik değerlerine yer verildiği; en az ise güç, güvenlik ve başarı değerlerine yer verildiği belirlenmiştir. Küçük Prens adlı kitapta da hazcılık ve güç temalarında değerlere yer verilmesi bakımından alanyazındaki diğer çocuk edebiyatı incelemeleriyle paralellik gösterdiği ifade edilebilir.

Araştırma sonucunda Küçük Prens adlı kitapta yer verilen cesaret, arkadaşlık, düzenli/temiz olma, güç ve hazcılık dışındaki tüm değerlerin aynı zamanda 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda da yer aldığı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Küçük Prens’in sosyal bilgiler dersinde değerlerin kazandırılmasında kullanılabilir bir edebi tür olduğu söylenebilir. Sosyal bilgiler dersinde edebi türlerden yararlanılması konusunda alanyazındaki araştırma bulguları da bu sonucu destekler niteliktedir. Demir (2011) ve Bacak (2008) çalışmalarında sosyal bilgiler dersinde öykü kullanımının öğrencilere bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmasında etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çocuk edebiyatı ürünlerinin Sosyal Bilgiler Programı’nı desteklemek amacıyla kullanılması uygun görülmektedir (Almerico, 2013; Edgington, 1998). Şimşek (2011) ABD ve Türkiye’de sosyal bilgiler derslerinde çocuk edebiyatından yararlanma durumunu karşılaştırmalı olarak incelediği çalışmada bilgi birikimi açısından Türkiye’de sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünlerden yararlanmanın ABD’ye göre çok daha yeni bir olgu olduğuna dikkat çekmektedir. Türkiye’de aktif öğrenme tekniklerinin yaygınlık kazanması ve 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’yla birlikte çocuk edebiyatına daha çok yer vermeye başladığını belirtmektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın ve alanyazındaki ilgili araştırmaların sonuçları ışığında Türkiye’de sosyal bilgiler dersinde edebi ürünlerin kullanımının yaygınlaştırılmasının sosyal bilgiler dersinin daha etkili biçimde yürütülmesine katkı sağlayacağı söylenebilir.

Edebi ürünler yalnızca bilişsel kazanımların gerçekleştirilmesinde rol oynamamaktadır. Edebi ürünlerden değerler eğitiminde de yararlanılabilmektedir. Alanyazında edebi ürünlerin değer kazandırmada önemli etkiye sahip olduğunu gösteren çalışmalar göze çarpmaktadır (Adler ve Foster, 1997; Estes ve Vasquez-Levy, 2001; Tökel, 2008). Sosyal bilgiler dersinde öğrencilere değerlerin kazandırılması sürecinde de edebi ürünlerden yararlanmanın işlevi konusunda alanyazında çalışmalar bulunmaktadır (Kim Suh ve Traiger, 1999; Özer, 2016). Bu çalışmada Küçük Prens kitabının alanyazında belirtilen değerleri içerdiği ve 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda yer alan değerlerle büyük oranda örtüştüğü görülmektedir. Bu bakımdan Küçük Prens kitabının sosyal bilgiler dersinde değerler eğitiminde kullanılabilir bir kaynak olduğu söylenebilir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında sosyal bilgiler dersinde değerler eğitiminde edebi ürünlerden yararlanma konusunda şu öneriler getirilebilir.

- Küçük Prens sosyal bilgiler dersinde değer eğitimi açısından bir ders materyali olarak kullanılabilir.
- Küçük Prens aracılığıyla değer eğitimi konusunda uygulamaya dayalı deneysel araştırmalar yapılabilir.
- Öğrencilerin Küçük Prens'te yer alan değerlere ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla nitel araştırmalar desenlenebilir.
- Küçük Prens adlı eserin sosyal bilgiler dersinde değerler eğitiminde kullanılmasına yönelik etkinlikler geliştirilebilir.

Kaynakça

- Adler, E.S. ve Foster, P. (1997). A literature-based approach to teaching values to adolescents: Does it work? *Adolescence*, 32(126), 275-287.
- Almerico, G. M. (2013). Linking children's literature with social studies in the elementary curriculum. *Journal of Instructional Pedagogies*, 11, 1-13.
- Aytekin, H. (2007). Antoine de Saint Exupery'nin Küçük Prens'inde evrensel ve mitsel yaklaşımlar. *Öneri*, 7(27), 365-375.
- Bacak, S. (2008). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde öykü tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrenenlerin akademik başarı ve yaratıcılıklarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Belet Boyacı, Ş. D., Güner, M., ve Babadağ, G. (2017). "Dünyada başka şekilde yaşamak da mümkün mü?" Değer eğitiminde "Küçük Kara Balık" örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 5(3), 172-194. Erişim adresi: www.enadonline.com DOI: 10.14689/issn.2148-2624.1.5c3s8m
- Bowen, G.A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9 (2), 27-40.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çelik Şenyüz, E. (2006). *Antoine de Saint-Exupery'nin "Küçük Prens" eserinde eğitsel öğeler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, S. B. (2011). *Sosyal bilgiler öğretim programına göre tasarlanmış hikâyelerin etkililiği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Deveci, H., Belet, D. ve Türe, H. (2013). Dede korkut hikâyelerinde yer alan değerler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 294-321.
- Doğan, S. (2016). Küçük prens kitabının yorumbilimsel ve eğitim sosyolojisi açısından analizi. *Turkish Studies*, 11 (9), 305-324.
- Edgington, W. D. (1998). The use of children's literature in middle school social studies: what research does and does not. *Clearing House*. 72(2),121-126.
- Erdal, K. (2009). Eğitim değerleri açısından çocuk kitapları. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 17, 1-18.
- Estes, T. H. ve Vasquez-Levy, D. (2001). Literature as a source of information and values. *Phi Delta Kappan*, 82(7), 507-512.
- Genç, H. N. ve Yalınkılıç, K. (2011). "Fadiş" ve "Küçük Prens" adlı eserlerin tasarım ve içerik özelliklerinin eserlerin eğitsel yönüne etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 99-114.
- Heckel, R. V. (1974). Isolation: the little prince and billy pilgrim. *Youth & Society*, 6(1), 22-31.
- Higgins, J. E. (1960). The little prince: A legacy. *Elementary English*. 37(8), 514-515.
- Kantemir, E. (1984). Çocuk kitaplarını inceleme tekniğine göre yerli bir eserle çeviri bir eserin karşılaştırılması. *Eğitim ve Bilim*, 8(47), 29-33.
- Karakaya, Z. (2006). Günümüzde çocuk edebiyatından seçilmiş çocuk felsefesi örnekleri. *Turkish Studies/ Türkoloji Dergisi*, 2, 21-39.
- Karatay, H. (2011). Karakter eğitiminde edebi eserlerin kullanımı. *Turkish Studies*, 6(1), 1398-1412.
- Kim Suh, B. ve Traiger, J. (1999). Teaching values through elementary social studies and literature curricula. *Education*. 119(4), 723-728.

- Körükçü, Ö., Acun Kapıkıran, N. ve Aral, N. (2016). Schwartz'ın modeline göre 3-6 yaş resimli çocuk kitaplarında değerlerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 133-151.
- Kranda Kapucuoğlu, S. (2015). Müthiş kürkünüz bütün gezegeni kaplamaya başlamadan hemen bir küçük prens edinin. *Aktivisit*, 8, 40-45.
- Li, D. (2004). Trustworthiness of think-aloud protocols in the study of translation process. *International Journal of Applied Linguistics*, 14(3), 301-313.
- Lietz, C. A., Langer, C. L. ve Furman, R. (2006). Establishing trustworthiness in qualitative research in social work. *Qualitative Social Work*, 5(4), 441-458.
- Lincoln, Y.S ve Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. California: Sage Publications.
- Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2017). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar)* Erişim adresi: <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354>
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- National Council of Social Studies, NCSS (1994). *Expectations of excellence: curriculum standards for social studies*. Washington: NCSS.
- Neydim, N. (2005). Küçük prens çevirilerindeki çevirmen kararlarına erek odaklı bakışla karşılaştırmalı bir inceleme. *Studien Zur Deutschen Sprache und Literatur*, (17).
- Özer, A. R. (2016). Küçük prens: Hiçbir şey koyunun gülü yemesinden daha önemli değildir. *Toraks Bülteni*, Erişim adresi: http://www.toraks.org.tr/uploadFiles/book/file/15122016102817-033034-Hicbirsey-koyunun-gulu_son.pdf
- Özer, H. (2016). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebî ürünlerin kullanımı ve değer aktarımındaki katkılarına yönelik öğretmen adaylarının görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Özkaya, E. (2005). Saint-Exupery'nin Küçük Prens anlatısında dostluk arayışı. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(1), 101-110.
- Öztürk, C. (2012). *Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış*. C. Öztürk (Ed.) Sosyal bilgiler öğretimi (3. bs., s. 2-30) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Saint-Exupery, A. (2016). *Küçük Prens* (Çev. C. Süreyya ve T. Uyar, Çev.). İstanbul: Can Yayınları.
- Steadman, S. C. (2012). Speaking my mind: Breaking down literature boxes while traveling with the little prince. *The English Journal*, 102(1), 98-99.
- Sucu, A. Ö. (2012). Mesnevilerin edebiyat eğitiminde değer aktarım aracı olarak kullanılması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şimşek, A. (2011). The use of children's literature in social studies: a comparative study in the USA and Turkey. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-24.
- Şişman, G. (2012). *Saint-Exupery'nin Küçük Prens'i ile Serdar Özkan'ın Kayıp Gül'ü üzerine karşılaştırmalı bir inceleme*. IV. Uluslararası Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi Kongresi'nde sunulan bildiri, Kırıkkale. Erişim adresi: <http://karsilastirmaliedebiyat.kku.edu.tr/eng/news/duyurular/bildiri%20kitabi.pdf>
- Tökel, İ. (2008). *Gökhan Akççek'in çocuk şiirlerinin değer aktarımı açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Ulusoy, K. ve Arslan, A. (2014). *Değerli bir kavram olarak "değer ve değerler eğitimi"*. K. Ulusoy (Ed.). Farklı yönleriyle değerler eğitimi (s, 2-12) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zeytinoğlu, S. (1979). Küçük prens üzerine bir inceleme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 12(1), 39-47.